

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بهرام رحمانی

۰۴ جون ۲۰۱۳

موج اعتراضات به حق و عادلانه مردم آزاده ترکیه علیه دولت، در حال گسترش است!

ترکیه از روز سه شنبه ۷ خرداد [جوزا] ۱۳۹۲ برابر با ۲۸ می ۲۰۱۳، در پی تجمعی در شهر استانبول ناآرام است و تظاهرات ضد دولتی در استانبول و چندین شهر دیگر این کشور از روز جمعه ۱۰ خرداد ماه به شدت جریان دارد. تاکنون در شهر استانبول بیش از هزار نفر زخمی شده اند.

این اعتراضات ناگهانی و شدید جامعه ترکیه، دولت ترکیه و حامیان بین المللی آن را به شدت تکان داده است. چرا که همه شواهد و گزارشات و شعارهای معترضان نشان می دهند جامعه ترکیه، وارد دوره تازه ای از مبارزات سیاسی و اجتماعی خود شده است. مبارزه ای که اکنون آغاز شده است، مبارزه ای بین نیروهای آزادی خواه، برابری طلب و عدالت جو با گرایشات ارتجاعی ناسیونالیستی و فاشیستی و مذهبی است. در واقع گرایش چپ جامعه، وارد مبارزه جدی با دولت اسلامی رجب طیب اردوغان شده است. مدلی که در طول چند سال گذشته، هم از طرف دولت ترکیه و هم حامیان بین المللی آن، به عنوان الگویی از «حکومت داری اسلامی معتدل» تبلیغ و ترویج می شود و به جنبش های منطقه تزریق می گردد.

وقایع چند ماه اخیر ترکیه، سرانجام کاسه صبر مردم ترکیه را لبریز کرد و اکنون یک جنبش سراسری سیاسی - اجتماعی در برابر سیاست های ارتجاعی حزب حاکم اسلامی «عدالت و توسعه»، راه افتاده که سرکوب آن برای نیروهای سرکوبگر دولتی چندان آسان نیست.

دولت قوانین جدیدی را برای محدود کردن فروش و مصرف مشروب، پیش کشیده است. هفته گذشته، فروش مشروب از ساعت ۱۰ شب تا ۶ صبح، رسماً قدغن شد. سخنان اردوغان در مورد قوانین منع مصرف مشروبات الکلی، در روز ۲۸ می، در شکل گیری این اعتراضات بی تأثیر نبوده است.

اردوغان، در پاسخ به اعتراض مخالفان گفته بود: «چطور برای قانون گذاری دو نفر مست اعتبار قائل هستید اما قوانین دین اسلام را - در باب مشروبات الکلی- نمی پذیرید؟» هر چند که اردوغان اسمی از کسی نبرد، اما برخی ها این طور تفسیر نمودند که منظور او از «دو نفر مست» کمال آتاتورک، بنیان گزار جمهوری ترکیه، و هم فکر وی، ایسمت اینانو، بوده است.

معترضان هم چنین رجب طیب اردوغان را متهم می کنند که در تمامی جنبه های زندگی شخصی مردم دخالت می کند و از آن جمله به اظهارات او در مورد برنامه تنظیم خانواده، تغییر قوانین مربوط به ازدواج و طلاق، تلاش برای اسلامی کردن دانشگاه ها و...، اشاره می کنند؛ اردوغان در سخنرانی های خود از مردم ترکیه خواسته است که کمتر از سه فرزند به دنیا نیاورند.

در همین هفته گذشته، اتفاق دیگری که در متروی آنکارا پیش آمد، واقعه مهم دیگری بود که باعث نگرانی کمونیست ها و سکولارهای جامعه شد. مسؤولین مترو، به جوانانی که همدیگر را می بوسیدند تذکر دادند که رفتار «غیراخلاقی» نداشته باشند. در تظاهرات اعتراضی که پس از این اتفاق صورت گرفت، افرادی با شعار «الله و اکبر» به جوانان معترض با چاقو حمله کردند.

معترضان نگران آن هستند که دولت برنامه هائی را برای ساخت مسجدی بزرگ در محوطه میدان تقسیم اجراء کند. معترضان دولت را متهم می کنند که به طور فزاینده به سمت محافظه کاری و تمامیت خواهی حرکت می کند. خبر دیگر از ترکیه حاکی است نام گذاری عریض ترین پل ترکیه به نام «یاووز سلطان سلیم» خشم گروه های علوی در این کشور را برانگیخت. یاووز سلیم، کسی است که خون هزاران علوی را ریخته است.

بی تردید همه وقایع و برخوردها چون حمله پولیس به کارگران در روز جهانی کارگر در میدان تقسیم، رشد تورم و گرانی و بی کاری و هم چنین همسوئی دولت ترکیه با ناتو و امریکا و اسرائیل و حمایت آن ها از نیروهای مرتجع و نظامیان فراری سوریه، شهروندان ترکیه را نسبت به سیاست های اردوغان بدبین و خشمگین کرده است. چرا که آن ها به خوبی می دانند دولت های غربی و ناتو و دولت ترکیه، نه در حمایت و پشتیبانی از مبارزات به حق و عالانه مردمی علیه حکومت جانی بشار اسد، بلکه در راستای منافع اقتصادی و سیاسی و نظامی خودشان است که برخی گرایشات سیاسی نزدیک به خود را در خاک ترکیه آموزش می دهند و مسلح می کنند تا با نیروهای حکومتی سوریه بجنگند. در این میان، مردم در میان نیروهای دولتی و غیردولتی خشونت طلب و آدم کش گیر کرده اند و هر روز قربانی می دهند. اعتراضات مردمی سوریه، از مارچ ۲۰۱۱ آغاز شده است. حکومت آدم کش بشار اسد تاکنون با حمایت مستقیم نیروهای حزب الله لبنان و سپاه پاسداران حکومت اسلامی و کمک های مالی و لجستیکی حکومت اسلامی، بیش از ۸۰ هزار نفر از مردم این کشور را قتل عام کرده اند و میلیون ها شهروند سوری را نیز در داخل و خارج کشور آواره نموده اند.

همه این وقایع سبب شده اند که در طول چند روز و به سرعت یک جنبش سراسری اعتراضی در ترکیه پدید آید. تظاهرکنندگان شب شنبه قصد داشتند به دفتر نخست وزیر حمله کنند با سرکوب شدید پولیس مواجه شدند. اما معترضان توانستند دفتر حزب عدالت و توسعه را به آتش بکشند. دفاتر این حزب در دیگر شهرهای ترکیه نیز هدف حمله قرار گرفته است.

هم اکنون کارگران، سوسیالیست ها، زنان، دانش جویان و جوانان، روشنفکران و بسیاری از هنرمندان و سیاست مدران نیز به صف معترضان پیوسته اند. «سیری ثریا اوندرو» نماینده پارلمان ترکیه و کارگردان سینما، از اولین زخمی های این حرکت اعتراضی بود. بازیگران سرشناس سینما و تلویزیون نیز در میان مردم حضور داشتند.

«گولسه بیرسل»، از بازیگران و نویسندگان بسیار مشهور تئاتر، تلویزیون، سینما و صاحب تألیفات متعدد است. وی، با انتشار یادداشتی حرکت اعتراضی شهروندان استانبول به تخریب یک پارک قدیمی را نقطه گسست مردم از سیاست های دین مدارانه و اقتدارگرایانه اردوغان و حزب اسلام گرای توسعه و رفاه دانسته است.

یک ماه پیش، پولیس ضد شورش ترکیه با ده ها هزار نفر که قصد داشتند برای روز کارگر در اول ماه می در استانبول راه پیمائی برگزار کنند، برخورد کرد.

خبرنگاران گزارش داده اند آن چه در ابتداء یک اعتراض زیست محیطی در استانبول بود، به تظاهراتی علیه دولت تبدیل شد. «الپر بالی»، خبرنگار بی.بی.سی ترکی، می گوید حامیان محیط زیست ابتداء این اعتراض ها را راه انداختند ولی بعداً گروه های همجنس گرا، سوسیالیست ها، اتحادیه های کارگری، اعضای احزاب مخالف و حتی گروه معروف به «مسلمانان ضد کاپیتالیسم» به این گروه پیوستند.

هدف این برنامه اعتراض برانگیز برای «نوسازی» میدان تقسیم، تسهیل رفت و آمد در اطراف این منطقه اعلام شده اما هم چنین شامل احداث یک مرکز خرید به جای پارک قزی است. مخالفان این طرح می گویند این پارک بخشی از فضای سبز محدود باقی مانده در مرکز استانبول است. نخست وزیر ترکیه تأکید کرده که مصمم است این طرح بحث برانگیز را در استانبول اجراء کند.

تظاهرکنندگان مخالف آن بودند که پارک «قزی» در نزدیکی میدان تقسیم استانبول تخریب و در آن مکان یک مرکز تجاری، فرهنگی و تفریحی احداث شود. در این پارک، حدود ۶۰۰ اصله درخت وجود دارد و قرار است تخریب و تبدیل به مرکز تجاری شود.

یکی از معترضان به خبرگزاری ها گفته است: «من هرگز چنین چیزی نشنیده بودم. مثل یک شوخی می ماند. از این پارک زیبا چه می خواهند. تمام اطراف میدان «تقسیم» پر از مراکز خرید است. چرا می خواهند این محل را خصوصی کنند. من این اقدام دولت را محکوم می کنم.»

از زمان به قدرت رسیدن دولت رجب طیب اردوغان نخست وزیر ترکیه در سال ۲۰۰۲ میلادی، این نخستین بار است که او با تظاهرات سراسری مخالف دولت و در چنین سطح گسترده ای مواجه می شود.

شورش خیابانی مردم ترکیه، که ابتداء توسط جمعی از فعالان محیط زیست در میدان تقسیم استانبول آغاز شد اما بلافاصله به اکثریت شهرهای ترکیه کشیده شد و به یک جنبش سیاسی - اجتماعی سراسری علیه دولت ترکیه تبدیل شد. صبح یکشنبه دوم جون ۲۰۱۳، فضاء در میدان تقسیم در استانبول آرام گزارش شده بود. اما در آنکارا پایتخت ترکیه، پولیس به سوی معترضانی که به سوی دفتر نخست وزیری راه پیمائی می کردند گاز اشک آور پرتاب کرده و با ماشین های آب پاش راه پیمایان را متفرق کرده است.

معترضان خشمگین، در آنکارا به برخی اماکن عمومی هم چون بانک ها حمله کردند و شیشه های بانک ها را شکستند. پولیس عصر یک شنبه ۲ جون برای متفرق کردن گروهی از معترضان در آنکارا گاز اشک آور شلیک کرد.

تظاهرکنندگان که خیابان ها را اشغال کرده بودند خواستار کناره گیری رجب طیب اردوغان، نخست وزیر ترکیه شدند. گفته می شود تظاهرات شهر آنکارا به وسعت تظاهرات روزهای جمعه و شنبه در شهر استانبول نبود. اما عصر و شب یک شنبه نیز گزارش های تازه ای در مورد بازگشت معترضان به خیابان های استانبول و درگیری میان آن ها و پولیس منتشر شد.

روزنامه حریت که از منتقدان دولت رجب طیب اردوغان و حزب او «عدالت و توسعه» است، گزارش داده که ۷ نفر از مجروحان، صدمه جدی خورده اند و از جمله پای یکی از این معترضان، شکسته و سر یکی دیگر از آنان مجروح شده است. گزارش شده است که جهانگردان و شهروندان خارجی هم در بین مجروحان بوده اند.

اردوغان در یک نطق تلویزیونی گفت که «پولیس دیروز در محل حضور داشت، امروز هم بود، و فردا هم حضور خواهد داشت. نمی توان اجازه داد که گروه های حاشیه ئی به راحتی در میدان تقسیم جولان بدهند.»

اردوغان، به مخالفان دولت تاخته و آن ها را متهم کرده است که در پی فراهم کردن زمینه مداخله علیه دموکراسی در آن کشوراند. او، ادعا کرده است که مخالفان دولتش، معترضان را تحریک می کنند.

اردوغان، هم چنین به شبکه های مجازی اجتماعی نیز حمله کرده و گفته است به نظر او در توئیتر «بهترین نمونه های دروغ گوئی» را می توان پیدا کرد. اردوغان که در تلویزیون دولتی ترکیه، سخن می گفت تأکید نمود که شبکه های اجتماعی «بدترین تهدید برای جامعه» هستند.

طی چند روز گذشته، معترضان ترکیه ئی به طور گسترده ای برای انتشار مواضع و دیدگاه ها و شنیده های خود و نیز عکس و اخبار خود را در شبکه های اجتماعی منتشر کرده اند.

نخست وزیر ترکیه، در سخنان تلویزیونی خود با لحن تهدیدآمیزی، معترضان را «حاشیه ئی افراطی» خطاب کرد. اردوغان، در این سخنان زنده تلویزیونی گفت: «ما تسلیم مشتئی غارتگر نمی شویم که به میدان آمده اند و با اطلاعات غلطی که دارند می خواهند مردم ما را تحریک کنند.»

اما این سخنان اردوغان، هر چه بیشتر اعتراضات مردمی را شعله ور کرد. اعتراضات مردم ترکیه و در پیشاپیش همه جوانان، در سطح گسترده ای در رسانه ها انعکاس یافته اند. خبرگزاری بی.بی.سی، اعتراضات ترکیه را بی سابقه توصیف و اعلام کرد که آنکارا نسبت به گسترش این اعتراضات به شدت واهمه دارد. خبرنگار این شبکه اعلام کرد: من هرگز شاهد چنین تظاهراتی (در ترکیه) نبوده ام. من جوانان ترکیه را هرگز تا این اندازه عصبانی ندیده بودم که بخواهند از فرصت پیش آمده برای بیان اعتراض خود استفاده کنند. بی.بی.سی، پیش بینی کرد که این اعتراضات گسترش یابد. شهرهای استانبول، آنکارا، ازمیر، کوجاعلی، مرسین، زنگولداک، تونجطی، آدانا، قونیه، موغلا، افیون، بولوسکی شهر و... چند روز است که شاهد صحنه تظاهرات ضددولتی هستند.

به گزارش شبکه تلویزیونی فرانس ۲۴، معترضان ترک مقر نیروهای پولیس ویژه مداخله در میدان تقسیم را به آتش کشیدند و چندین دستگاه خودروی پولیس را منهدم کردند.

حدود پنج هزار تظاهرکننده هم شنبه شب با سنگ به دفتر رجب طیب اردوغان نخست وزیر ترکیه در شهر استانبول حمله کردند و شیشه های ساختمان را شکستند که بر اثر آن دستکم هفت تن پولیس زخمی شدند. نیروهای پولیس ویژه نیز با استفاده از گاز اشک آور و ماشین های آب پاش تظاهرکنندگان را پراکنده کردند.

گروهی از معترضان شعار می دادند: «از شر آن ها خلاص شدیم.» یکی دیگر از معترضان گفت: «من طرفدار انقلاب هستم. اردوغان باید قدرت ما را درک کند. زنده باد انقلاب. ما این کشور را تسلیم اردوغان نمی کنیم.» یکی دیگر از معترضان جای کبودی باتوم پولیس را بر روی بدن خود به خبرنگار فرانس ۲۴ نشان می داد.

پس از خروج نیروهای پولیس از میدان تقسیم، شمار زیادی از تجمع کنندگان به همراه هواداران باشگاه های مختلف فوتبال ترکیه به جشن و پایکوبی در میدان تقسیم پرداختند.

«برین»، از کارمندان دولت، گفت: «این دولت حقوق زیادی را از ما گرفته است و ما اکنون می خواهیم آن ها را باز پس گیریم.» فرانس ۲۴، گزارش داد به نظر می رسد اعتراض های اجتماعی تازه در این کشور شکل گرفته باشد.

شبکه تلویزیونی المیادین نیز گزارش داد در اعتراضات بی سابقه در شهرهای مختلف ترکیه سه نفر کشته شدند که تاکنون خبرگزاری های دیگر کشته شدن این افراد را تأیید نکرده اند. شبکه پرس تی وی هم از قطع برق و کند شدن اینترنت در نقاطی از شهر استانبول ترکیه خبر داد.

واکنش مأموران پولیس ترکیه نسبت به تظاهرکنندگان، با انتقاد سازمان های حقوق بشری سراسر جهان، نهادهای اروپایی و برخی از دولت ها قرار گرفت. آن ها خواستار احترام به حقوق شهروندان در ترکیه شده بودند.

سازمان های مدافع حقوق بشر، در مورد رفتار پولیس ترکیه در مواجهه با معترضان ابراز نگرانی کرده اند. سازمان عفو بین الملل رفتار پولیس ترکیه علیه این «اعتراضات مسالمت آمیز» را محکوم کرده است. مدیر برنامه عفو بین

الملل در اروپا و آسیای میانه گفته است: «مقامات ترکیه باید به پولیس دستور دهند هرگونه توسل غیرضروری به زور را متوقف کند و فوراً به همه گزارش ها دربارهٔ بدرفتاری با معترضان رسیدگی کنند.»

روزنامهٔ بریتانیائی «گاردین» به نقل از انجمن پزشکان ترکیه، اعلام کرد که شش شهروند ترکیه در پی اصابت گلوله گاز اشک آور بینائی خود را از دست داده اند.

پس از این واکنش بین المللی و مقاومت شدید معترضان، پولیس ترکیه از میدان تقسیم استانبول عقب نشینی و لحن رجب طیب اردوغان، نخست وزیر ترکیه نسبت به معترضان تغییر کرد. اما اعتراض ها هم چنان ادامه یافتند و اکنون به انتقاد از سیاست های دولت نخست وزیر این کشور و خواست کناره گیری او تبدیل شده اند.

عبدالله گل، رئیس جمهور ترکیه، گفته است که اعتراضات «به درجه نگران کننده ای» رسیده و از هر دو طرف خواسته است تا از خود خویشتنداری نشان دهند.

رجب طیب اردوغان، روز شنبه ۱ جون، عقب نشینی کرد و پذیرفت که برخی از روش های سرکوب اعتراضات از جمله استفاده از گاز فلفل «اشتباه» بوده است اما تأکید کرد که دولتس پروژه ساخت و ساز در فضای اطراف میدان تقسیم را دنبال خواهد کرد.

اما با وجود عقب نشینی پولیس ترکیه از میدان تقسیم استانبول و تغییر لحن نخست وزیر ترکیه، اعتراض به سیاست های دولت این کشور، هم چنان ادامه دارد.

از سوی دیگر، مخالفان دولت اردوغان را به دیکتاتوری متهم می کنند. برای نمونه، روزنامهٔ گاردین، از قول «کورای چالیکسان»، محقق علوم سیاسی در دانشگاه بغازیچی استانبول، نوشته است که «اردوغان به حرف هیچ کس، حتی اعضای حزب خود نیز گوش نمی دهد، ولی پس از اعتراضات اخیر او باید بپذیرد که نخست وزیر یک کشور دمکراتیک است و نمی تواند هر طور که دلش خواست عمل کند.»

هر چه مواضع دولت ترکیه علیه مخالفان شدیدتر می شود و با تهدیدات پولیس روبه رو می گردند شعارها و خواسته های آن ها نیز رادیکال تر و ابعاد اعتراضات نیز گسترده تر می شود. اکنون یکی از شعارهای مخالفان مستقیماً متوجه خود اردوغان است که خواهان استعفاى او شده اند.

خبرگزاری رویترز، نوشته است حال یکی از زخمی شدگان وخیم بود. بنا بر گزارش ها رقم اولیه زخمی ها ۱۲ نفر است که در میان آن ها یک سیاستمدار و یک خبرنگار هم هستند.

معترضان می گویند در شهر استانبول فضای سبز چندانی باقی نمانده است و همین نیز به تجمع چند روزه آن ها در این پارک انجامید. آن چه پس از چند روز با دخالت پولیس به خشونت کشیده شد.

رسانه ها و خبرگزاری ها می گویند تجمع اولیه در حمایت از محیط زیست در استانبول، عملاً به تظاهرات علیه دولت اردوغان تبدیل شد؛ به ویژه که این اعتراضات به آنکارا و «چند شهر دیگر» هم کشیده شده است.

معترضان، شعارهایی علیه دولت ترکیه سر داده اند. خبرگزاری رویترز، از متن یکی از پلاکاردهائی که در دست معترضان بود آورده است که «ما دولت نداریم، بلکه رجب طیب اردوغان داریم.»

یکی دیگر از معترضان که پس از شنیدن خبر حملهٔ پولیس برای همراهی با دیگران به خیابان آمده بود به این خبرگزاری می گوید «موضوع تنها درخت نیست؛ موضوع این است که ما زیر فشار این دولت به ستوه آمده ایم. ما از مسیری که کشور در آن افتاده راضی نیستیم.»

آیا واقعاً بهار ترکی در راه است؟ این سؤالی است که نشریهٔ فرانسوی لوموند با توجه به تظاهرات گستردهٔ مردم در استانبول و تجمع بزرگ آنان در میدان مرکزی این شهر، معروف به میدان تقسیم، مطرح کرده است. سرعت تبدیل

شعارها از مطالبات اجتماعی به مطالبات سیاسی، به سادگی نشان دهنده وجود يك زمينه نارضایتی از سیاست های حزب عدالت و توسعه در میان مردم است.

در حال حاضر صدای اعتراضات، حاکی از عمیق شدن نارضایتی ها به سمت سیاسی دارد. مخالفان دولت ترکیه، بر این عقیده اند که دولت نه تنها در پاسخ گویی به خواسته های مردم ناتوان مانده است، بلکه اعمال دیکتاتوری نیز می کند. برخورد امنیتی شدید پولیس ترکیه با اعتراضات مردمی، در اوج گرفتن تندى شعارها و سیاسى شدن آن ها نیز تأثیر زیادی داشته است.

برخی از تصاویر و نوشته هائی که شهروندان ترکیه ئی در شبکه های اجتماعی مانند توئیتر یا فیس بوک گذاشته اند نشان می دهد که اعتراضات هم چنان تا نیمه های شب ادامه داشته است.

اردوغان، اکنون به شدت نگران آینده دولتش است. او روز یکشنبه دوم جون در سخنرانی در آنکارا، اتهام دیکتاتوری مذهبی خود را رد کرد و گفت: «اگر معترضان کسی را که به مردم خدمت کرده «دیکتاتور» می نامند، من حرفی برای گفتن ندارم. من صاحب مردم نیستم. دیکتاتوری در خون من جاری نیست. من خادم مردم هستم. این تظاهرات، تظاهراتی «ایدئولوژیک» است که مخالفان دولت که نتوانسته اند در عرصه انتخابات، ما را شکست دهند، آن را ترتیب دادند. من در برابر این قانون شکنان کوتاه نمی آیم»

برخوردهای مأموران پولیس ترکیه با معترضان به شدت وحشیانه و خشونت بار است. تظاهرات به بیشتر شهرهای ترکیه کشیده شده است. روز یکشنبه ۱۲ خرداد ۱۳۹۲ - ۲ جون ۲۰۱۳، در میدان تقسیم استانبول، بار دیگر ده ها هزار نفر تظاهرات کردند.

تظاهرکنندگان در حالی که که تعدادی از آن ها سرود می خواندند و می رقصیدند، با افراشتن پرچم های قرمز شعار می دادند: «استانبول مال ماست» و «میدان تقسیم مال ماست». آن ها خواستار کناره گیری نخست وزیر ترکیه بودند. «آکین»، یکی از تظاهرکنندگان که از ابتداء در میدان تقسیم حضور داشته، به خبرنگار خبرگزاری رویترز، گفته است: «ما تا پایان می مانیم.» او گفت پایان تظاهرات باید با کناره گیری رجب طیب اردوغان، نخست وزیر ترکیه، همراه باشد.

شهروندان ترک تبار در کشورهای مختلف جهان، در حمایت از تظاهرکنندگان ترکیه به خیابان ها آمده اند. صدها نفر روز شنبه با تجمع در مقابل پارلمان اروپا در بروکسل خواستار استعفای رجب طیب اردوغان نخست وزیر ترکیه شدند. در ونکوور کانادا، آمستردام، لندن و برلین و بسیاری از شهرهای دیگر نیز علیه سرکوب معترضان در ترکیه تظاهرات کردند. به گزارش خبرگزاری رویترز از بروکسل، این تظاهرات ساعاتی پس از درخواست اردوغان برای توقف تظاهرات ضد دولتی که خشونت آمیز ترین اعتراضات در ترکیه در چند سال اخیر محسوب می شود، برگزار شد. به گزارش خبرگزاری ها، صدها نفر در نیویورک در پشتیبانی از معترضان در میدان تقسیم استانبول، تظاهراتی برگزار کردند. پارک زاکوتی در نزدیکی خیابان وال استریت، مرکز بورس نیویورک قرار دارد. معترضان جنبش مشهور به «اشغال وال استریت» در پائیز ۲۰۱۱ در همین مکان تجمع می کردند.

در شهرهای مختلف المان از جمله هامبورگ، برلین، اشتوتگارت، کلن، فرانکفورت و مونیخ نیز هزاران شهروند ترک تبار در پشتیبانی از معترضان در ترکیه به خیابان ها آمدند.

اعتراضات سراسری نیروهای آزادیخواه ترکیه، هم پیمانان اقتصادی، سیاسی و نظامی ترکیه در سطح بین المللی را نیز شدیداً نگران کرده است. به نوشته خبرگزاری المان، «مارتین شولتس»، رئیس المانی پارلمان اروپا، برخورد شدید پولیس ترکیه با تظاهرکنندگان را «کاملاً غیرمتناسب» ارزیابی کرد. او از دست اندرکاران دولت ترکیه خواست برای آرام شدن اوضاع تلاش کنند و با معترضان به گفت و گو بنشینند.

«جن پساکی»، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا، شامگاه جمعه (به وقت محلی) در واشنگتن «ثبات، امنیت و رفاه ترکیه در درازمدت» را در گرو «احترام به اصول آزادی اظهار نظر، تجمع و تشکل» دانسته بود. کمیسیون اتحادیه اروپا در بروکسل نیز بر لزوم رعایت همین اصول تأکید کرده است.

نماینده ویژه دولت المان در امور مربوط به حقوق بشر هم خواستار رعایت حقوق اساسی شهروندان در ترکیه شد. از سوی دیگر، دولت بریتانیا به شهروندان خود هوشدار داده که از محل های درگیری در استانبول دور بمانند. «بولنت اسین»، رهبر حزب کار ترکیه گفت: آن چه در ترکیه روی می دهد انقلاب علیه دیکتاتوری یازده ساله و سیاست های غلطی است که در قبال سوریه اتخاذ شد و در برابر دستورات بی گانه تسلیم شد.

«ناظم گور» معاون حزب دمکراسی و صلح ترکیه هم در مصاحبه تلفونی با شبکه تلویزیونی «رأشا تودی» گفت: حزب عدالت و توسعه ترکیه خواست های مردم این کشور را برآورده نکرده است.

گور گفت: افراد حاضر در تظاهرات استانبول نه تنها مخالفت خود را با از بین بردن درختان یک پارک نشان می دهند بلکه آن ها بیش تر برای کسب آزادی و حقوق خود تظاهرات می کنند. وی گفت: پولیس ضد شورش ترکیه و دولت اردوغان مرتکب خشونت های فراوانی به ضد مردم شدند.

گمانه زنی هایی درباره احتمال تلاش اردوغان برای رسیدن به ریاست جمهوری وجود دارد. اردوغان در انتخابات سال ۲۰۱۵، اجازه نامزدی برای یک دور دیگر نخست وزیری را نخواهد داشت. قصد او این است که با تغییر احتمالی در قانون اساسی و افزایش اختیارات ریاست جمهوری، خودش از سال ۲۰۱۵ بر این مسند تکیه زند و تا سال ۲۰۲۳ که ۱۰۰ سالگی برپائی جمهوری ترکیه است در این مقام بماند.

مقام های حزب عدالت و توسعه فراز بلندی را برای افق و چشم انداز سیاسی خود تعریف کرده اند و این مسأله در واقع یک تبلیغات برای ماندگاری حزب ظرف ۱۰ تا ۱۱ سال آینده به حساب می آید تا بتوانند سکان حکومت و قدرت را در دست داشته باشند. شعار محوری کنگره چهارم حزب عدالت و توسعه، **ترکیه بزرگ** و قدرت مند تا سال ۲۰۲۳ است. سال ۲۰۲۳، یکصدمین سال تأسیس جمهوری ترکیه است و پیش از این حزب عدالت و توسعه یک ستراتیژی برای این سال طراحی کرده بود. با توجه به این مسأله برگزاری کنگره چهارم حزب عدالت و توسعه در واقع خود یک مشی سیاسی و دیپلماسی از سوی اردوغان و هم فکرائش در این حزب است.

رجب طیب اردوغان نخست وزیر ترکیه و رئیس حزب عدالت و توسعه در سخنرانی آغاز کنگره سال گذشته شان، ادعا کرد اکنون «قلب جهان در این سالن» می تپد. این عبارت نشات گرفته از دید و تفکری است که حزب عدالت و توسعه به مرور روی آن تمرکز یافته است. حزب عدالت و توسعه با برگزاری پرطمطراق کنگره چهارم خودش چند هدف را پیگیری کرده است.

«خاورمیانه جدید در حال شکل گیری است و ترکیه رهبری این خاورمیانه را به دست می گیرد.» این اظهارات «احمد داوود اوغلو»، وزیر امور خارجه ترکیه است که مدتی پیش در پارلمان این کشور ایراد شد.

داوود اوغلو را معمار سیاست خارجی این کشور و به تعبیری «هنری کسینجر» جمهوری ترکیه می شناسند. او، دکترین خود را در کتابی با عنوان «عمق ستراتیژیک» منتشر کرده و جزو معدود تنوریسین های ترکیه است که فرصت یافت، دیدگاه های خود را در نظام بین الملل عملی کند.

با روی کار آمدن دولت اسلام گرای حزب عدالت و توسعه، رجب طیب اردوغان به نخست وزیری ترکیه رسید و احمد داوود اوغلو نیز در رأس وزارت خارجه قرار گرفت.

از داوود اوغلو، به عنوان مغز متفکر حزب عدالت و توسعه و نیمه پنهان قدرت در دولت فعلی یاد می کنند. او، اساس دکترین خود را به صورت خلاصه بر چند محور اصلی زیر استوار کرده است:

۱- ترکیه باید نقشی پر رنگ، فعال و متناسب با تاریخ پر شکوه گذشته و عمق جغرافیائی خود ایفا کند. ۲- برای اجرای بهتر آن می باید بر روی قدرت نرم خود سرمایه گذاری کند. چرا که به نظر او کشورش با همه مناطق ذکر شده دارای روابط تاریخی و فرهنگی است. ۳- نهادهای سیاسی داخلی این کشور می توانند الگویی برای کشورهای این مناطق باشند. ۴- اقتصاد آن بازوی قدرتمندی برای پشتیبانی از این روابط است. ۵- باید در مدیریت بحران های منطقه ئی و بین المللی نقش مهمی را ایفاء کند. ۶- از طریق همکاری اقتصادی، سیاسی و امنیتی با کشورهای منطقه، نیاز به مداخله قدرت های خارجی را از بین ببرد. ۷- به جای التماس و صرف هزینه های گزاف برای پیوستن به اتحادیه اروپا باید روی کشورهای منطقه سرمایه گذاری کند، مخصوصاً کشورهایی که زمانی جزء امپراتوری عثمانی بوده اند. داوود اوغلو، معتقد است که کشور متبوعش با توجه به موقعیت جغرافیائی و سابقه تاریخی، عمق ستراتیژیک دارد، از این رو می باید هم چون چند کشور معدود جهان، وضعیتی منحصر به فرد داشته و مانند یک قدرت مرکزی علاوه بر منطقه خاورمیانه، قفقاز و حوزه بالکان، در سایر مناطق جهان نیز نقش آفرین و تأثیرگذار باشد.

البته وضعیت اقتصادی ترکیه، آرایش احزاب سیاسی پارلمانی و اعتراضات بالا در جامعه علیه حزب حاکم، تکیه گاهی برای بلندپروازی ها و خیال پردازی های مذهبی و ناسیونالیستی حزب حاکم باقی گذاشته است. مضافاً این که موقعیت فعلی دولت حاکم در داخل این کشور نیز روز به روز بد و بدتر می شود و با موج اعتراضات عمومی و فزاینده ای روبه رو است.

گرایش مذهبی اردوغان و حزب عدالت و توسعه (AKP یا AK PARTİ)، تاکنون از هر فرصتی استفاده کرده است تا قوانین سکولار ترکیه را به نفع گرایش ارتجاعی مذهبی تغییر دهد. دولت اردوغان تاکنون چندین بار تلاش کرده است با به وجود آوردن تغییراتی در قانون اساسی، لغو ممنوعیت حجاب دانش آموزان و دانش جویان در محیط های آموزشی، تغییر قانون طلاق و... به وجود آورد اما هر بار این تلاش هایش با اعتراضات مردمی ناکام مانده است. از جمله پروژه هایی که هم اکنون در دست اجراست ساخت مسجدی در استانبول با گنجایش ۳۰ هزار نفر است. این مسجد که ساخت آن آغاز شده است ۶ مناره آن «بلندترین» مناره ها در سطح جهان خواهند بود. هدف اردوغان این است که این مسجد را در صد سالگی تأسیس جمهوری ترکیه، به عنوان سمبلی در مخالفت با اهداف و سیاست های سکولار جمهوری ترکیه، افتتاح کند.

البته پروژه هایی چون اتمی کردن ترکیه و تبدیل کردن آن به یک امپراتوری جدید و سهم گیری از تحولات منطقه ئی و دیگر پروژه های عظمت طلبانه و پرهزینه نیز بخش هایی دیگری از اهداف اردوغان و هم فکرائش است.

مدت هاست که سازمان انرژی اتمی ترکیه (TAEK) در شهر «سینوپ» که قرار است نیروگاه اتمی دوم ترکیه در آن جا ساخته شود دفتری دائر کرده تا با تبلیغات خود در همه جا، از مدارس گرفته تا حوزه های دینی، نگرانی مردم را از خطرات احتمالی این پروژه رفع کند و فعالیت های منتقدان را خنثی سازد.

منتقدان هم البته بی کار ننشسته اند. از جمله گروه موسوم به «پلاتفرم ضداتمی» برای زنان کشاورز محل، برنامه نمایش فلم گذاشته و فلم های مستند چرنوبیل را به آن ها نشان داده اند، اقدامی که نگرانی ها را نسبت به انجام پروژه تشدید کرده است. تأکید بر ظرفیت های وسیع ترکیه در استفاده گسترده از انرژی های تجدیدپذیر نیز از دیگر محورهای کارزار مخالفان ایجاد نیروگاه های اتمی در ترکیه است.

براساس قانون اساسی ترکیه شخصی که نامزد مقام ریاست جمهوری می شود نباید هیچ منصب و وابستگی حزبی داشته باشد و به همین خاطر اردوغان اگر بخواهد نامزد انتخابات ریاست جمهوری در سال ۲۰۱۴ شود باید از تمام مناصب خود کناره گیری کند. در سال ۲۰۱۴ دوران نخست وزیری اردوغان پس از سه دوره متوالی به پایان می رسد. او، قانوناً دیگر نمی تواند به این پست انتخاب شود.

بر اساس ساختار قدرت سیاسی در ترکیه، شورای امنیت ملی که در رأس آن رئیس جمهور قرار دارد، نخست وزیر، رئیس ارتش و تعدادی از عناصر نظامی عضو آن هستند.

دادگاه قانون اساسی که متشکل از یازده نفر قضات عالی رتبه است، به عنوان قوه قضائیه ترکیه می باشد. اعضای این قوه را غالباً سکولارها تشکیل می دهند. هفت نفر از این مجموعه را احمد نجدت سزر رئیس جمهور سابق ترکیه منصوب نموده است. آن چه، همواره باعث نگرانی حزب عدالت و توسعه شده همین امر است. دادگاه قانون اساسی، می تواند حزب حاکم را منحل کند.

دولت ترکیه در سال ۱۹۲۳ تحت رهبری کمال آتاتورک و پس از فروپاشی امپراتوری عثمانی تأسیس شد. کمال آتاتورک بنیان گذار ترکیه در سال ۱۹۲۳ بود. او افسر ارتش عثمانی بود که عده ای از افسران جوان را در تشکیل این دولت رهبری کرد. کشورهای عرب خاورمیانه امروز زیر سلطه امپراتوری عثمانی بودند. ترکیه در واقع در نتیجه فروپاشی امپراتوری عثمانی و تقسیم آن امپراتوری میان فاتحین جنگ جهانی اول به وجود آمد. آتاتورک ترکیه را به عنوان جمهوری با قوانین برگرفته از اروپا و بر محور ارتشی قدرت مند، بر مبنای جدائی دین از دولت و ملی گرایی ترک و نفی هویت ملل دیگر از جمله کردها بنیان گذاشت. نگهبان اصلی کمالیسم، ارتش ترکیه بوده است.

کشور ترکیه با جمعیتی بیش از ۷۸ میلیون نفر و با ۷۸۰۵۷۶ کیلومتر مربع مساحت، از لحاظ وسعت سی و پنجمین کشور جهان است که از شمال به دریای سیاه، از جنوب به دریای مدیترانه، از غرب به دریای اژه و از شمال غربی به دریای مرمره پیوسته است. این کشور دارای ۷۲۰۰ کیلومتر خط ساحلی می باشد.

سرزمین ترکیه، از دو شبه جزیره «آناتولی» و «تراس» تشکیل شده است. شبه جزیره آناتولی در قاره آسیا واقع است که ۹۷ درصد خاک ترکیه را تشکیل می دهد و شبه جزیره تراس قسمت اروپائی ترکیه محسوب می گردد. این دو شبه جزیره به وسیله دریای مرمره از یکدیگر جدا شده اند. حدفاصل این دو شبه جزیره، دو تنگه «بیسفر» در شمال و «داردانل» در جنوب قرار دارند که حلقه اتصال دریای سیاه به دریای اژه می باشند.

کشور ترکیه محل اتصال دو قاره آسیا و اروپاست و هم چون پلی اروپا را به منطقه مهم و ستراتیژیک خاورمیانه متصل می سازد؛ به طوری که از مشرق با ایران، از شمال شرقی با ارمنستان، از مغرب با یونان و بلغارستان و از جنوب با عراق و سوریه همجوار است.

ترکیه دارای هشت استانداری کلی و شصت و هفت استان است، که بر اساس آمارهای رسمی، ۸۰ درصد جمعیت آن را ترک ها، و ۱۷ درصد را کردها - به عنوان مهم ترین اقلیت ملی - و حدود ۳ درصد را یونانی ها، گرجی ها، ارمنی ها و عرب ها تشکیل می دهند. میزان رشد جمعیت در ترکیه ۱/۲ درصد و میزان باسوادان ۸۱ درصد است.

اکثریت کردها در جنوب شرقی و شرق کشور، زندگی می کنند که نزدیک به ۲۰ درصد از جمعیت ترکیه را تشکیل می دهند. بقیه جمعیت، گروه های ترک های آذربایجانی در شمال شرق، لازها در شمال، عرب ها در جنوب و ارمنی ها در استانبول هستند.

ترکیه از ۱۹۵۲ میلادی، عضو پیمان نظامی ناتو گردید که این امر تأثیرات مهمی را در ستراتیژی ساختار نیروهای نظامی آن کشور به جا گذاشته است.

اما با به قدرت رسیدن «حزب عدالت و توسعه» در سال ۲۰۰۲، دوران گذر از «کمالیسم» و ایدئولوژی کمالیستی و اصلاح ساختار قدرت سیاسی طبقه حاکمه ترکیه آغاز شد. به قدرت رسیدن در سال ۲۰۰۳ و سپس ۲۰۰۷ و ۲۰۱۱، با پشتیبانی همه جانبه امریکا و اتحادیه اروپا همراه بود.

در واقع پس از آن که در سال ۱۹۹۷ حزب اسلام گرای رفاه در ترکیه منحل گردید و نجم الدین اربکان از نخست وزیری ترکیه کنار گذاشت شد و از فعالیت های سیاسی منع گردید، تعدادی از نیروهای جوان تحت رهبری وی، شاخه دیگری از یک

حزب اسلام گرا به نام «حزب عدالت و توسعه» را ایجاد کردند. این حزب در انتخابات پارلمانی سال ۲۰۰۱، ۳۶ درصد از کرسی های پارلمان را از آن خود کنند و رجب طیب اردوغان را به سمت نخست وزیری رسید.

عبدالله گل رئیس جمهور فعلی ترکیه و اردوغان نخست وزیر از شاگردان جوان اربکان بودند. اما در شرایطی که در سال های اخیر، نخست وزیر، ریاست جمهوری و بخش اعظم پارلمان در اختیار اسلام گراها بود آنان با تصویب پارلمان، قانون منع حجاب در دانشگاه ها را لغو کردند، نوشیدن مشروبات الکلی در رستوران های این حزب را ممنوع ساختند و همین دلایل باعث آن شد تا دادستان کل ترکیه با استفاده از صلاحیت های قانونی خود با ارائه دادخواستی مفصل، به دادگاه قانون اساسی ترکیه انحلال حزب عدالت و توسعه و منع فعالیت سیاسی ۷۰ نماینده پارلمانی این حزب را خواستار شود. مهم ترین اتهام وارده در این دادخواست آن است که حزب حاکم، نظام سیاسی ترکیه را از نظام لائیک به نظام اسلامی تبدیل خواهد ساخت و سپس شواهدی را ارائه نموده است. سرانجام دادگاه قانون اساسی ترکیه، تنها محدودیت هائی برای این حزب به وجود آمد.

اما رهبر عقیدتی و ایدئولوژیک حزب توسعه و عدالت فردی به نام «فتح الله گولن» است که از سال ۱۹۹۹ در امریکا زندگی می کند. کتاب های فتح الله از سال های ۱۹۷۰، به ده ها زبان ترجمه و در سراسر جهان پخش می شود. گفته می شود او «خمینی» ترکیه است. قبل از به قدرت رسیدن اردوغان، افکار فتح الله در بخشی از نظامیان ترکیه و امنیتی های آن نفوذ کرده بود. افکار او در دهه ۱۹۸۰، نقش مهمی در اعدام انقلابیون چپ و سوسیالیست و نابودی سازمان های آن ها داشت. او از طریق کارهای ظاهراً «فرهنگی» و درست کردن «مدارس» در مناطق فقیر در میان بخشی از مردم نفوذ پیدا کرده بود. او، از ثروتمندان و از صاحبان شرکت های تجاری در ترکیه است. در کتاب هایش تاریخ از زاویه اسلام سنی تبلیغ می شود. برای نماز و روزه پایه های علمی درست می کند. اسلام بدون «خشونت» را تبلیغ می کند و مخالف نگرش طالبانی و وهابی است.

رسانه های غربی، همواره بحث از «مدل ترکیه برای خاورمیانه» به میان می آورند. برای همین اردوغان در نطق پیروزی انتخاباتی اش در سال ۱۳۹۰ گفت: «امروز از استانبول تا بوسنی پیروز شده، از امیر تا بیروت، از آنکارا تا دمشق، از دیاربکر تا رام الله، نابلس، جنین، کرانه غربی رود اردن، قدس و غزه پیروز شده، امروز از ترکیه تا خاورمیانه، قفقاز، بالکان و اروپا پیروز شده است.»

این نقشه جغرافیائی ذکر شده در این سخنان اردوغان، قلمروی تحت حاکمیت امپراتوری عثمانی بود و در واقع رویاهای بلندپروازانه حزب اردوغان و عظمت طلبی امپراتوری جدید ترکیه را به نمایش می گذارد.

این حزب به لحاظ اقتصادی، به سیاست خصوصی سازی در ترکیه سرعت بیش تری بخشید. وام های کلانی از صندوق بین المللی پول و بانک جهانی و هم چنین دولت های غربی دریافت کرد.

صندوق بین المللی پول، طرح های جدید خصوصی سازی اقتصاد ترکیه را در سال ۲۰۰۱، گسترش داد. در این زمان، ترکیه بزرگ ترین دریافت کننده وام های صندوق بین المللی بود (۳۱ میلیارد دلار). قروض داخلی و خارجی دولت بالغ بر ۲۰۶ میلیارد دلار بود. بازپرداخت این قروض و بهره هایش نیمی از تولید ناخالص ملی را می بلعید. لیر ترکیه، نیمی از ارزش خود را از دست داد و این ضربه ای مهلک به پس اندازها و درآمدهای ۹۵ درصد مردم بود. در سال ۲۰۰۲، حزب عدالت و توسعه، برای اولین بار به قدرت رسید سیاست های اقتصادی خود را با توصیه های صندوق بین المللی پول تنظیم نمود. سرمایه گذاری خارجی در کلیه بخش های اقتصادی کشور (جز بخش نفت) را برای شرکت های خارجی مجاز شمرد. بانک ها و بنادر و راه ها و غیره در معرض فروش قرار داده شد. به این ترتیب، دولت اردوغان شدیدتر از گذشته، سیاست ها و دستورالعمل های صندوق بین المللی پول و طرح های اقتصادی نئولیبرالی را به کار بست و اجراء نمود.

به این ترتیب، هر چند دولت ترکیه تا حدودی از رونق اقتصادی برخوردار گشت اما نه تنها نتوانست نرخ بی‌کاری را پائین بیاورد، بلکه نرخ بی‌کاری افزایش هم پیدا کرد. این سیاست سبب شد که شهرهای مرکزی تر ثروتمندتر و مناطق دوردست به ویژه منطقه کردستان، فقیر و با لحاظ اقتصادی عقب مانده تر شدند به طوری که ۴۹ درصد «تولید ناخالص داخلی» به چند شهر بزرگ چون استانبول، آنکارا، ازمیر و آدانا تعلق دارد و تنها ۴ درصد سهم مناطقی چون آناتولی جنوبی و شرقی است. از سوی دیگر، فاصله طبقاتی بین مزدگیران و سرمایه داران نیز عمیق تر شده است.

حزب عدالت و توسعه با حمایت و پشتیبانی اتحادیه اروپا و امریکا و ناتو، در جهت تبدیل شدن به یک «بازیگر ستراتیژیک» در خاورمیانه و در اروپای شرقی تلاش می‌کند در حالی که عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا، هنوز به نتیجه نرسیده است. اتحادیه اروپا، شرایطی را برای پذیرش عضویت ترکیه گذاشته که یکی از آن‌ها، حل مسأله مردم کرد از طریق اصلاح قانون اساسی است. به همین دلایل دولت اردوغان در ماه‌های اخیر، داستان مذاکره با عبدالله اوچالان در زندان ایمرالی و خروج نیروهای پیشمرگ پ.ک.ک از ترکیه را برافراشته است. سیاستی ریاکارانه است.

ترکیه در خاور با کشورهای ایران، جمهوری آذربایجان (نخجوان)، ارمنستان، و گرجستان؛ در جنوب خاوری با عراق و سوریه؛ و در شمال باختری (بخش اروپائی) با بلغارستان و یونان همسایه است. هم‌چنین ترکیه از شمال با دریای سیاه، از باختر با دو دریای کوچک مرمره و اژه، و از جنوب باختر با دریای مدیترانه مرز آبی دارد. دو تنگه راهبردی بسفر و داردانل نیز در اختیار ترکیه است.

بر اساس اطلاعات منتشر شده توسط سازمان سیا و کتاب خانه کنگره امریکا و برآورد آن‌ها در سال ۲۰۱۱، ترکیه از نظر توان نظامی در رده ششم قدرت های نظامی جهان قرار دارد. بر اساس اطلاعات عنوان شده از سوی سازمان اطلاعات مرکزی امریکا (سیا) و کنگره امریکا، ترکیه که جمعیت آن ۷۸ میلیون و ۷۸۵ هزار نفر است، هم اکنون دارای ۶۱۲ هزار و ۹۰۰ پرسنل فعال نظامی است و تعداد نیروهای ذخیره فعال این کشور ۴۲۹ هزار نفر است.

طبق جدیدترین گزارش تنها میانگین درآمد ۱۴ استان ترکیه در حد مطلوب قرار دارد و ۴۰ ناحیه دیگر آن کشور میانگین درآمدی در حد «متوسط» دارند که نشان از شکاف طبقاتی گسترده در آن کشور دارد.

روزنامه حریت، در شماره ۱۰ دسمبر ۲۰۱۲ خود، طی گزارش به فقیرترین استان های ترکیه در جنوب شرقی و شرق آن کشور صحنه گذاشته است. طبق این گزارش، رئیس فدراسیون «تجارت و شرکت های ترکیه»، تنها وضعیت اقتصادی ۱۴ استان ترکیه در سطح مطلوب و قابل مقایسه با شهرهای پیشرفته جهان است و ۲۷ استان در شرایط بد اقتصادی به سر می‌برند. در ادامه گزارش، این فدراسیون در مورد خطر سقوط بسیاری از استان های ترکیه به زیر خط فقر هوشدار داده شده است.

رشد اقتصادی ترکیه در سال های اخیر، بسیار بالا بوده به نحوی که در سال ۲۰۱۱ نزدیک به ۸/۵ درصد رشد بالغ شده است. اما این رشد اقتصادی، بدون رویکرد عدالت طلبانه و رفاه آور، عملاً با افزایش نرخ تورم تا نزدیک به ده درصد همراه شده و با افزایش کسری بودجه، به تدریج شرایط ترکیدن حساب اقتصادی ترکیه را فراهم کرده و در آینده هم این کشور را با معضلات ناشی از تورم و رکود و کساد اقتصادی رو در رو خواهد کرد.

تازه ترین اخبار و گزارشات روز دوشنبه ۱۳ خرداد ماه ۱۳۹۲ برابر با ۳ جون ۲۰۱۳، هم چنان حاکی از گسترش اعتراضات است. به گزارش خبرگزاری فرانسه از استانبول؛ اتحادیه پزشکان ترکیه امروز اعلام کرد یک تظاهرکننده جوان روز گذشته بر اثر برخورد یک دستگاه خودرو با جمعیت تظاهرکنندگان در شهر استانبول کشته شده است.

به گفته این منبع، برخورد این خودرو با گروهی از تظاهرکنندگان که بزرگراهی را در شهر استانبول اشغال کرده بودند باعث مرگ «محمد آیولیتاش»، از اعضای اتحادیه های چپگرای ترکیه شد. بر اساس این بیانیه، راننده خودرو به رغم همه هوشدارها توقف نکرد و این امر نشان دهنده تعمدی بودن امر است.

مخالفتان، سرسختی و لجاجت دولت را عامل مرگ این معترض معرفی کرده و از رویکرد سخت گیرانه مقامات در تلاش برای سرکوبی تظاهرات انتقاد کرد.

از سوی دیگر خبرنگاران در استانبول گفتند، خلاف پیش بینی ها، امروز بر شمار معترضان در میدان تقسیم افزوده شده است. پیش بینی می شد که در نخستین روز کاری در ترکیه از زمان آغاز اعتراضات، شمار شرکت کنندگان در اعتراضات ضد دولتی کاهش خواهد یافت ولی به عکس آن چه پیش بینی می شد، خیابان ها و میدان های استانبول از صبح امروز صحنه حضور معترضان است به طوری که شمار آن ها نسبت به چنین ساعاتی در چند روز گذشته افزایش نشان می دهد.

برخی از معترضان اقدام به نصب چادرهایی در میدان تقسیم کرده اند و پلاکاردهایی در انتقاد از عملکرد دولت اردوغان در این میدان نصب شده است.

قرار است تظاهرکنندگان از خیابان های مختلف به سمت میدان تقسیم حرکت کنند سپس بار دیگر در خیابان ها و مناطق اطراف این میدان مستقر شوند. شعارهای تظاهرکنندگان اکنون در حال تغییر تأکید به کناره گیری اردوغان است. هم چنین روزنامه بوگون، در گزارشی از آخرین اوضاع استانبول نوشت، درگیری میان نیروهای پولیس و معترضان ادامه دارد. نیروهای پولیس ساعاتی پیش برای متفرق ساختن معترضانی که در محله «بشیکتاش» و «دولما باغچه» استانبول با سنگ به نیروهای پولیس حمله می کردند، از گاز فلفل استفاده کردند. استفاده نیروهای پولیس از گاز فلفل موجب شد دانش آموزان و رهگذران نیز آسیب ببینند.

مخالفتان به دفتر حزب حاکم در شهر از میر حمله کردند. در این حمله از بمب های آتش زا استفاده شد که بر اثر آن چندین پنجره این دفتر آتش گرفت. مأموران آتش نشان سریعاً آتش را مهار کردند و این در حالی بود که معترضان با نیروهای پولیس در «باسمانی» درگیر بودند.

روز یکشنبه ده ها هزار نفر در چهار شهر بزرگ ترکیه به خیابان ها آمدند و با پولیس ضدشورش درگیر شدند. پولیس در درگیری ها، هم چنان به شلیک گاز اشک آور متوسل می شود.

هم چنین امروز نیروهای پولیس با دانشجویان معترض در آنکارا زد و خورد کردند و شماری از تظاهرکنندگان مخالف دفتر حزب حاکم عدالت و توسعه را به آتش کشیدند.

«معمّر گولر»، وزیر کشور ترکیه، در این باره اعلام کرد که طی تظاهرات روزهای اخیر در شهرهای مختلف این کشور تاکنون بیش از ۱۷۰۰ تن دستگیر شده اند. او، هم چنین گفت که تاکنون ۵۸ غیرنظامی و ۱۱۵ مأمور پولیس ترکیه در پی ناآرامی های چند روز اخیر زخمی شده اند. خبرگزاری نیمه دولتی «آنادولو» به نقل از وزیر کشور ترکیه، گزارش داده که بیش تر دستگیرشدگان پس از کنترل اوراق شناسائی و بازجویی اولیه آزاد شده اند. اما آمارهای غیررسمی دستگیرشدگان خیلی بیش تر از آمارهای رسمی است.

به گفته معمّر گولر، از روز سه شنبه ۲۸ می ۲۰۱۳ تاکنون ۲۳۵ تجمع در ۶۷ شهر ترکیه برگزار شده است. او، در ادامه تأکید کرد که در جریان این تظاهرات از روز جمعه ۳۱ می تاکنون در شهرهای مختلف ترکیه حدود ۱۰۰ خودروی پولیس، ۹۴ فروشگاه و ده ها خودرو آسیب دیده اند و خسارت های مالی بیش از ۲۰ میلیون لیره بوده است.

کنفدراسیون اتحادیه های کارگری ترکیه، در واکنش به ناآرامی های اخیر، کارگران این کشور را به اعتصاب فراخواند. به گزارش رویترز، کنفدراسیون اتحادیه های کارگری ترکیه از کارگران بخش دولتی خواست در اعتراض به سرکوب های شدید اخیر معترضان در ترکیه در چند روز گذشته دست به اعتصاب بزنند. این اعتصاب که از روز سه شنبه ۴ جون آغاز خواهد شد و برای مدتی نامعلوم ادامه خواهد داشت.

هم زمان کنفدراسیون اتحادیه های صنفی کارمندان بخش دولتی ترکیه نیز خواستار اعتصابی ۲۴ ساعته در اعتراض به سرکوب تظاهرکنندگان مخالف دولت در روزهای اخیر شد.

کنفدراسیون اتحادیه های صنفی کارمندان بخش دولتی ترکیه، در بیانیه ای اعلام کرد خشونت که دولت برخاسته از حزب عدالت و توسعه در قبال تظاهر کنندگان روا داشت به خوبی نشان داد که این دولت تا چه اندازه با دموکراسی دشمنی دارد. این کنفدراسیون، از ۱۱ اتحادیه صنفی و ۲۴۰ هزار عضو تشکیل شده است.

اعتراضات گسترده در استانبول و چندین شهر ترکیه که از روز سه شنبه ۲۸ می و در اعتراض به طرح دولت مبنی بر ساخت یک مجتمع تجاری در محل پارک «گزی» در استانبول آغاز شد. اما این اعتراضات به سرعت جنبه سیاسی به خود گرفت و هم اکنون از ۸۲ شهر ترکیه، در ۶۷ شهر آن اعتراضات مردمی و رفتار خشونت آمیز و وحشیانه پولیس با معترضان در جریان است.

نهایتاً، خیزش بخشی از مردم استانبول، آغازی بر ابراز نارضایتی ها و اعتراض های فراگیر و دامنه دار شد و اکنون مردم در اشکال مختلف و به بهانه های گوناگون نارضایتی خود را ابراز می دارند به طوری که ممکن است جامعه ترکیه، در معرض شورش های سیاسی و نهایتاً تحولات انقلابی قرار گیرد.

اوضاع همسایه های ترکیه، به شدت بحرانی است. جنگ داخلی سوریه و عراق، هم چنان ادامه دارد. در ایران نیز جامعه به شدت ملتهب است و به نظر می رسد که در حال حاضر در جامعه ایران، آرامش قبل از طوفان برقرار است و دیر یا زود صدای مهیب انفجار سیاسی - اجتماعی سران و مقامات حکومت اسلامی و حامیان آن را دچار شوک خواهد کرد. در سطح بین المللی نیز بحران های اقتصادی در جریان است و همسایه اروپائی ترکیه، یعنی یونان نیز هم چنان ناآرام است. پس در این وسط، ترکیه یک جزیره آرام نبوده و تحولات آن می تواند تأثیر بسزائی در تحولات منطقه داشته باشد.

رجب طیب اردوغان و دولت او، که موضع کاملاً ارتجاعی در رابطه با تحولات ترکیه و منطقه دارد و به عنوان بازوی دولت های غربی و در رأس همه دولت امریکا در منطقه عمل می کند اکنون این بحران سیاسی ترکیه را نیز فراگرفته و می تواند به تحولات جدی در سیاست داخلی و منطقه ئی ترکیه منجر شود.

بحران جهانی، اوضاع خاورمیانه و سرعت گرفتن تحولات سیاسی در منطقه، هم اکنون دولت اردوغان را نیز به لرزه درآورده است. معترضان خواستار استعفای دولت اردوغان و پایان آن چه سیاست های اسلامی کردن ترکیه می خوانند، هستند. اگر این حرکت سیاسی مردم ترکیه، منجر به تغییرات جدی در ساختار قدرت این کشور شود به احتمال قوی داغی «مدل اسلام معتدل ترکیه» برای منطقه نیز به سرعت به سردی خواهد گرائید و محو خواهد شد.

اکنون مدل حکومت اسلامی ترکیه و قبل از آن جمهوری اسلامی ایران، ورشکستگی و جنایت کاری خود را به جوامع بشری نشان داده اند و هیچ اعتباری در نزد مردم آزاده ندارند. از این رو، اکنون سران و مقامات حکومت اسلامی ایران نیز به شدت نگرانند که اعتراضات کارگران، زنان، دانش جویان، جوانان، روشنفکران و هنرمندان ترکیه علیه حزب حاکم اسلامی این کشور، الگوئی مناسبی برای خیزش نیروهای مبارز ایرانی باشد.

در چنین شرایطی، سخت است آینده جامعه ترکیه را پیش بینی کرد و دید این اعتراضات تا کجا پیش خواهند رفت اما به جرأت می توان گفت که اکنون موقعیت سیاسی و اجتماعی بسیار مناسبی برای فعالیت جدی جنبش کارگری سوسیالیستی ترکیه و جنبش های برابری طلب و آزادی خواه فراهم شده است که به طور پیگیر خواهان تغییرات اساسی در ساختارهای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و دیپلماتیک ترکیه شوند. مبارزه ای که اگر به نتیجه برسد نه تنها به نفع کل جامعه آزادیخواه و برابری طلب و عدالت جوی ترکیه، بلکه به نفع کل تحولات منطقه منجر خواهد شد! از این رو،

ضروری ست که همه نیروهای چپ و سوسیالیست و آزادیخواه ایرانی و غیرایرانی از مبارزات جاری مردم آزاده
ترکیه حمایت کنند!

دوشنبه سیزدهم خرداد [جوزا] ۱۳۹۲ - سوم جون ۲۰۱۳